

Jerzy Krzywaźnia

Wacław Wróbel

(1921–2018) -

losy mieszkańca Klonu
w czasie II wojny światowej

Rojów 2026

Publikacja cyfrowa – Rojów 2026

Na zdjęciu: Wacław Wróbel z prawnukami Alicją, Katarzyną i Tomaszem (Klon 2008)

*Alicja Wróbel – „Wojenne losy mojego pradziadka – Wacława Wróbla” - Praca konkursowa na
OGÓLNOPOLSKI MŁODZIEŻOWY KONKURS KRAJOZNAWCZY „POZNAJEMY OJCOWIZNĘ 2009”*

Wstęp

Historia Waclawa Wróbla – mieszkańca niewielkiej wsi Klon w gminie Czajków – jest zapisem losu, który w dramatyczny sposób splótł się z burzliwymi dziejami XX wieku. Jego biografia, choć związana z lokalną społecznością, odzwierciedla doświadczenia tysięcy Polaków dotkniętych tragedią II wojny światowej, obozów koncentracyjnych oraz powojennych represji. Urodzony w 1921 roku, w czasach pokoju był pracowity i związany z rodzinną ziemią. W czasie okupacji stał się ofiarą brutalnych przesłuchań, więzień Gross-Rosen i Mauthausen, świadkiem nieludzkich warunków, głodu i śmierci.

Jego wspomnienia – pełne prostych, lecz poruszających opisów codziennej walki o przetrwanie – budują obraz człowieka, który mimo okrucieństwa wojny zachował siłę ducha i zdolność do nadziei. Powrót do kraju nie zakończył jednak jego trudnych doświadczeń. Również nowe, powojenne realia przyniosły mu niesprawiedliwość i cierpienie w postaci bezpodstawnych aresztowań i podejrzeń ze strony władz komunistycznych.

Niniejsza publikacja jest próbą ocalenia od zapomnienia losów Waclawa Wróbla – człowieka niezwykle skromnego, a zarazem niezłomnego. Powstała na podstawie wspomnień rodzinnych, dokumentów archiwalnych oraz materiałów konkursowych „Poznajemy Ojcowiznę”, opracowanych przez prawnuczkę bohatera. Jest wyrazem pamięci o tych, którzy – tak jak on – przeżyli wojnę, lecz jej ślad nosili w sobie przez całe życie.

To opowieść o przetrwaniu, sile charakteru i wyjątkowej historii zwyczajnego człowieka w niezwykłych czasach.

Młodość i II wojna światowa

Wacław Wróbel urodzony 30 września 1921 roku w Klonie (gmina Czajków, powiat ostrzeszowski, województwo wielkopolskie) – zmarł 1 stycznia 2018 roku w Kaliszu (powiat kaliski, województwo wielkopolskie).

Syn Stanisława Wróbla (1897–1962) i Stefanii z domu Klińskiej (1897–1985). Miał starszego brata Jana (1919–1942) i młodszą siostrę Wieclawę po mężu Zadka (1927).

Wacław Wróbel podczas pracy przed wojną

W czasie II wojny światowej rodzina Wróblów, podobnie jak inne rodziny z Klonu, została wywieziona do pobliskiego Grabowa. Ojciec, Stanisław, trafił do Niemiec na roboty przymusowe, natomiast pozostali członkowie rodziny – matka, córka oraz synowie Wacław i Jan – powrócili do rodzinnej wioski.

Podejrzany o działalność w ruchu oporu – droga przez więzienia i obozy

W roku 1942, na skutek nasilających się aresztowań i wywozów na przymusowe roboty, Wacław Wróbel wyjechał z Klonu i podjął pracę w cegielni koło Namysłowa¹. Jego brat Jan został w tym czasie zastrzelony przez Niemców podczas próby ucieczki. Wacław pracował w cegielni około dwóch lat.

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
		Stammkarte		Stamm-Nr.		Name		Vorname				Dienstverpflichtet (ja oder nein) ☒		Vom Arbeitsamt		Wehrnummer		Ausbildung im Sanitätsdienst		Ausbildung im Luftschutzdienst		Technische Vorbildung	
				158		Wróbel		Wacław															
Wohnort, Straße, Haus-Nr., bei <i>Stammheim, Gen. Lager Helminkel</i>																							
geboren am		30.9.21		eingestellt am		12.10.43		Fertigungsstelle <i>Klein 792</i>		Fertigungsstelle Kostenstelle		Wehrbescheid, Ers. Res. usw.		Militärzeit (von=bis)		Truppenteil		Praktische Ausbildung (Lehrzeit)? ja-nein		Abendschule? ja-nein		Kaufmännische Vorbildung	
Geburtsort (Kreis, Reg.-Bez.)		<i>Klon/Wielun</i>		Tätigkeit		<i>Hilfsarbeiter</i>		-Erlerner Beruf		Arbeitsbuch Nr. und Buchstabe		Berufsgruppe		Berufsart		Konfession		Praktische Ausbildung (Lehrzeit)? ja-nein		Abendschule? ja-nein		Handelsschule? ja-nein	
Familienstand		<i>ledig</i>		Kinder (Vornamen und Geburtsdatum)		<i>keine</i>		Staatsangehörigkeit		<i>Poln</i>													

DAF		Krankenkasse		Papiere wurden abgegeben		eingestellt am	
Stellung im öffentlichen Leben (Pg. SA, SS, Ämter)		Anmeldung		Steuerkarte			
		Abmeldung <i>14.4.44</i>		Inv. Karte Nr. <i>1</i>		U.-K.-Karte geschrieben am	
		Ersatzkrankenkasse <i>170K/Hausbau</i>		Angest. Karte Nr.		Urlaubskarte geschrieben am	
				DAF-Buch		Gefolgskarte ausgestellt am	
				Arbeitsbuch Nr.			
Stunden-Lohn		<i>58</i>					
Wochen-Lohn							
Zur Wehrmacht beurlaubt am				nach			
O. K. K. gemeldet am				zurück am		O. K. K. gem. am	
Zum Arbeitsdienst beurlaubt am				nach			
O. K. K. gemeldet am				zurück am		O. K. K. gem. am	
Heimatanschrift							
Bemerkungen		VERKARTET PROVENIENZ H. ERH. VON: ELEKTROAKUSTIC GMBH KIEL C.F.W. AM. 16.10.1934		Ausgeschieden am		Grund	
				<i>14.4.44</i>		<i>alle Unterlagen</i>	
				Ausgeschieden am		Grund	
				Ausgeschieden am		Grund	

Źródło: <https://collections.arolsen-archives.org/>

¹ Obecnie miasto w Polsce położone w województwie opolskim, siedziba powiatu namysłowskiego oraz gminy miejsko-wiejskiej Namysłów. Historycznie leży na Dolnym Śląsku, na Równinie Oleśnickiej, będącej częścią Niziny Śląskiej.

KL. *Gef. Baum*

MATH.-Nr. 1

Häftlings-Personal-Karte

Fam. Name: Trobel	am: 31. Okt. 1944	an KL. MATH. H	Personen-Beschreibung:
Vorname: Wacław			Größe: 165 cm
Geb. am: 30.9.21 in Kloz-Wielun			Gestalt: schl.
Stand: led. Kinder: _____			Gesicht: oval
Wohnort: W.G.			Augen: blau
Strasse: _____			Nase: gracl.
Religion: F.l. Staatsang. Poln			Mund: norm.
Wohnort d. Angehörigen: Witern			Ohren: ldok.
Stanislaw, Stefania G. Zglinaki			Zähne: bl.
W.G.			Haare: bl.
Eingewiesen am: 27.7.44			Sprache: poln.
durch: Stapo-Breslau			
in KL.: Gröss Rosen			
Grund: _____			
Vorstrafen: _____			
			Entlassung:
			am: _____ durch KL.: _____
			mit Verfügung v: _____
			Bes. Kennzeichen: _____
			Charakt.-Eigenschaften: _____
			Sicherheit b. Einsatz: _____
			Körperliche Verfassung: _____

Strafen im Lager:

Grund:	Art:	Bemerkung:

10. 500.43 - Garmos

Źródło: <https://collections.arolsen-archives.org/>

31 października 1944 roku został przeniesiony do obozu koncentracyjnego Mauthausen⁴-Gusen⁵ (teren Austrii), który uchodził za obóz o szczególnie ciężkich warunkach. Było to miejsce zagłady więźniów chorych, inwalidów oraz zbrodniczych eksperymentów medycznych.

Obóz zajmował rozległy obszar, otoczony drutem kolczastym. Na jego terenie znajdowało się kilka podobozów. Więźniów klasyfikowano według przydatności do pracy – najslabszych kierowano do tzw. bloku śmierci nr 20, silniejszych przeznaczano do pracy w pobliskiej fabryce samolotów myśliwskich. Zakład mieścił się w podziemnych wyrobiskach skalnych, maskowanych przez las, co utrudniało jego zniszczenie podczas bombardowań alianckich. Tam Wacław Wróbel otrzymał numer 109505, trafił do bloku 11 i został zakwalifikowany jako więzień przydatny do pracy. Do pasiaka przyszyto mu czerwone kółko, oznaczające więźnia niebezpiecznego, należącego do konspiracji. Pierwszy dzień obserwował pracę innych, a już

⁴ Konzentrationslager Mauthausen – zespół niemieckich nazistowskich obozów koncentracyjnych usytuowany w pobliżu miejscowości Mauthausen (ok. 20 km od Linzu) w Austrii.

⁵ Konzentrationslager Gusen (Gusen I i II, a od 1944 również w Lungitz Gusen III) – niemiecki obóz koncentracyjny usytuowany w pobliżu miejscowości Gusen (ok. 14 km od centrum Linzu w Austrii). Utworzony na początku 1940 roku jako podobóz Mauthausen.

następnego musiał sam podjąć obowiązki. Jak wspominał: „Albo jesteście ślusarzami, albo zabijają. Cztery pracowali przy jednym skrzydle, Władek spawał, inny nitował, jeszcze inny wiercił, ja zakładałem blachę.”

Mimo że praca była ściśle nadzorowana przez wartowników, więźniowie dopuszczali się sabotażu – wykonywali robotę niedokładnie i celowo niszczyli materiał.

„Samolot wystartował i spadł.” – wspominał.

Wacław mieszkał w jednym bloku wraz z 14 innymi więźniami. Spał w drewnianych, piętrowych łózkach. Obowiązywało ubranie obozowe – pasiaki, pod które zakładano to, co kto miał, często rzeczy zdobyte kradzieżą. Aby przetrwać, więźniowie okradali się nawzajem. Najczęściej łupem padały buty. Kto ich nie miał, chodził boso, nawet po śniegu. Wszystkie buty były stare, zniszczone i podarte. „Szedłeś w butach, ale podeszwy nie było.” – wspominał.

W roku 1944 numeru więźnia już nie wypalano na skórze, lecz noszono blaszane tabliczki z numerem. Codziennie rano odbywały się apele, podczas których liczono więźniów i każdy musiał podać swój numer obozowy. Ucieczki zdarzały się rzadko, a schwytanych natychmiast rozstrzeliwano. Pod koniec wojny fabryka samolotów już nie funkcjonowała – więźniów kierowano do pobliskiego miasta, gdzie pracowali przy budowie barykad.

W obozie przebywali więźniowie różnych narodowości. Najmniej odporni na ciężkie warunki byli Francuzi i Włosi, najsilniejsi – Polacy i Rosjanie.

Z przeżyć obozowych najboleśniej Wacław wspominał głód i nieludzkie znęcanie się esesmanów oraz kapo. Niektórzy więźniowie z desperacji skubali trawę. Dzielne wyżywienie stanowił kawałek chleba, a od czasu do czasu kilka ziemniaków. Ci, którzy pracowali, dostawali dodatkowo nieco zupy z buraków cukrowych.

„Suszone buraki wsypywali do garnka, było to bardzo słodkie. Wszyscy wyglądali jakby ważyli 30 kg, a żołądki mieliśmy małe jak pięści. Po zjedzeniu zupy żołądki bolały.”

Koło bloku 11 znajdowała się kuchnia. Nocami samochodami przywożono tam chleb. Wacław wspominał: „Ja i Władek kradliśmy chleb z samochodu. Kiedy auto zatrzymało się przed kuchnią, jeden z nas wskakiwał na samochód i rzucał bochenek drugiemu. Kiedy by nas złapali, to by rozstrzelili. I tak śmierć i tak.”

Wyzwolenie i powrót do ojczyzny

5 maja 1945 roku obóz koncentracyjny w Mauthausen został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Do samego końca w wieżyczkach wartowniczych siedzieli niemieccy strażnicy.

432099 *Repatriated WEIDEN*

A.E.F. D.P. REGISTRATION RECORD

Original Duplicate

(1) REGISTRATION No. For coding purposes
A. B. C. D. E. F. G. H. I. J.

(2) Family Name: **WROBEL** Other Given Names: **WACŁAW** (3) Sex: Male Female (4) Marital Status: Single Married Widowed Divorced (5) Claimed Nationality: **POLAK**

(6) Birthdate: **30.9.21.** Birthplace: **Klon Kódzi** Province: **Polaska** Country: **Poland** (7) Religion (Optional): **R. Kat.** (8) Number of Accompanying Family Members: **—**

(9) Number of Dependents: **—** (10) Full Name of Father: **Robert Hamitaw** (11) Full Maiden Name of Mother: **Klinska Haxenia**

(12) DESIRED DESTINATION: **Wielan** Province: **Polaska** Country: **Polaska** (13) LAST PERMANENT RESIDENCE OR RESIDENCE JANUARY 1, 1938: **Klon Kódzi** Province: **Polaska** Country: **Polaska**

(14) Usual Trade, Occupation or Profession: **Q14 Susan Locksmith** (15) Performed in What Kind of Establishment: **—** (16) Other Trades or Occupations: **—**

(17) Languages Spoken in Order of Fluency: **a. Polish** (18) Do You Claim to be a Prisoner of War? Yes No (19) Amount and Kind of Currency in your Possession: **—**

(20) Signature of Registrant: *Wrobel W.* (21) Signature of Registrar: *man* Date: **16.10.45** Assembly Center No.: **95127**

(22) Destination or Reception Center: **repatriated Weiden**

(23) Code for Issue: **1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28**

(24) REMARKS: **16. 7. Mauthausen 2 - 102**

D.P. - 2

Źródło: <https://collections.arolsen-archives.org/>

Po oswobodzeniu nikt jednak nie interesował się losem więźniów – każdy musiał radzić sobie sam. Więźniowie myśleli przede wszystkim o jedzeniu. Na rozległym terenie palono ogniska, w których pieczono ziemniaki. Wielu zmarło, zjadłszy zbyt dużą ilość niedopieczonych bulw. Wacław udał się do najbliższego miasta, gdzie przebywał przez pewien czas. Jego znajomi z obozu wyjechali do Ameryki, on jednak postanowił wrócić do ojczyzny. Podejmował różne prace, aby zarobić na jedzenie i na podróż powrotną. Zdobył nawet prawo jazdy na samochód osobowy.

A.E.F. D.P. REGISTRATION RECORD

Original Duplicate

(1) REGISTRATION No. For coding purposes
A. B. C. D. E. F. G. H. I. J.

(2) Family Name: **WROBEL** Other Given Names: **WACŁAW** (3) Sex: Male Female (4) Marital Status: Single Married Widowed Divorced (5) Claimed Nationality: **Polish**

(6) Birthdate: **30.9.21.** Birthplace: **Wielan** Province: **Poland** Country: **Poland** (7) Religion (Optional): **—** (8) Number of Accompanying Family Members: **—**

(9) Number of Dependents: **—** (10) Full Name of Father: **—** (11) Full Maiden Name of Mother: **—**

(12) DESIRED DESTINATION: **—** (13) LAST PERMANENT RESIDENCE OR RESIDENCE JANUARY 1, 1938: **—**

(14) Usual Trade, Occupation or Profession: **—** (15) Performed in What Kind of Establishment: **—** (16) Other Trades or Occupations: **—**

(17) Languages Spoken in Order of Fluency: **a. Polish** (18) Do You Claim to be a Prisoner of War? Yes No (19) Amount and Kind of Currency in your Possession: **—**

(20) Signature of Registrant: **—** (21) Signature of Registrar: **—** Date: **16. Feb. 47** Assembly Center No.: **—**

(22) Destination or Reception Center: **List of Polish Criminals repatriated to Poland**

(23) Code for Issue: **1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28**

(24) REMARKS: **—**

D.P. - 2

W R Ó B E L Wacław

urodz.: 30.IX.1921 r., Klon
zam.: Klon,p-ta 63-524 Czajków
aresztowany: 20.7.1944 r.
oswobodzony: 5.5.1945 r.

Aresztowany pod zarzutem nale-
żenia do tajnej organizacji kon-
spiracyjnej.

Więziony w Wrocławiu, skąd dnia
27.7.1944 r. zesłany został do obozu koncentracyjnego, prze-
bywając kolejno:

GROSS ROSEN

MAUTHAUSEN - pod numerem 109505 na bloku 11-ym.

Pracował w kamieniołomach.

Ze współtowarzyszy niedoli zapamiętał nazwiska: braci Bolesław
i Wacław TOMCZYK, KŁOBUS Władysław, PAWELEC Stanisław oraz z
zamordowanych: KOPEĆ Antoni, PAWELEC Zygmunt.

Z przeżyć obozowych na czoło wysuwa się panujący głód i nie-
ludzkie znęcanie się esesmanów i kapów.

Opis sporządzony został na podstawie złożonej ankiety w 7-miu
egzemplarzach, z których 6 przeznaczonych jest dla Księgi
MAUTHAUSEN-GUSEN tomu XXVII-go, a jeden egzemplarz dla
zainteresowanego.

L I P I E C 1974 r.

Viceprezes Zarządu Okręgu

(S. Nowiak)

Zaświadczenie zarządu Okręgu Katowice Związku Bojowników o Wolność i Demokrację

(1974)

PAŃSTWOWE MUZEUM OŚWIĘCIM-BRZEZINKA

32-603 OŚWIĘCIM 5

L. dz. IV—8521/ 1661/2981/79

1 września 79 r.
Oświęcim, dnia 197... r.

Pan Wacław Wróbel

KLON 62a

p-ta C Z A J K Ó W

Państwowe Muzeum w Oświęcimiu stwierdza, że w materiałach dokumentalnych tut. Archiwum są następujące dane o niżej wymienionym więźniu b. obozu koncentracyjnego ~~Oświęcim-Brzezinka~~

GROSS-ROSEN, MAUTHAUSEN :

W R Ó B E L Wacław ur. 30.9.1921 r. Klon-Wielun, w dniu 27.7.1944 r. został skierowany do obozu koncentracyjnego Gross-Rosen przez placówkę STAFO Wrocław.-----

W obozie oznaczony, jako więzień Polak polityczny numerem 7346.-----

W dniu 31.10.1944 r. przeniesiony do obozu koncentracyjnego Mauthausen, gdzie otrzymał numer 109505.-----

W obozie KL Mauthausen przebywał do wyzwolenia / 5.5.1945 /

Innych danych o wyżej wymienionym Muzeum nie posiada.

PODSTAWA informacji: akta obozu koncentracyjnego
Mauthausen-Gusen.-----

D Y R E K T O R

[Signature]
/mgr Kazimierz Smoleń /

[Signature]

Powojenne represje

Jego szczęście nie trwało jednak długo. Wkrótce ówczesne władze komunistyczne zarządziły aresztowanie Wacława Wróbla pod zarzutem współpracy z obcym wywiadem. Po przewiezieniu na posterunek w Czajkowie był przesłuchiwany i bity. Nie uzyskawszy żadnych informacji, wypuszczono go prawie martwego do domu. Szczęśliwie jednak wyzdrowiał i powrócił do życia w rodzinnej wsi Klon.

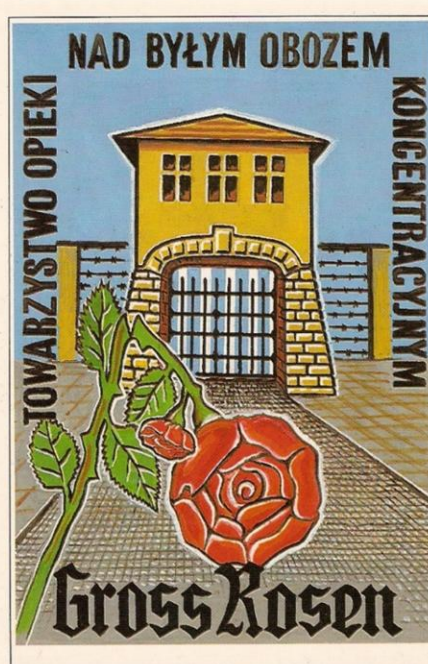
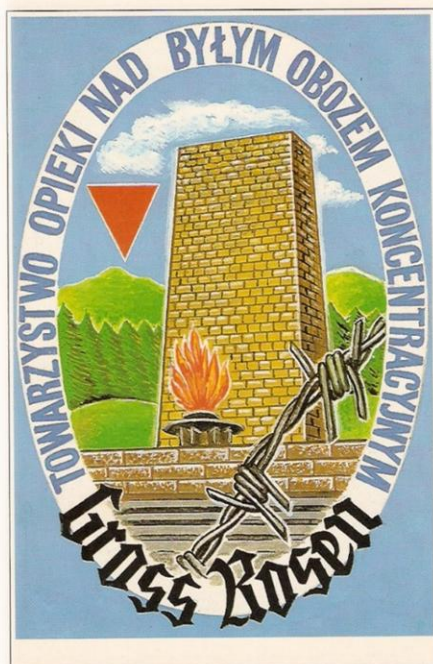
Po wojnie, 13 września 1947 roku w Czajkowie, Wacław zawarł związek małżeński z Walentyną Skorupą (1924–2001). Wspólnie wychowywali dzieci: Stanisława (1944-2024), Tadeusza (1950–1951) i Elżbietę (1955–2015).

Wacław i Walentyna Wróblowie

Wacław z kolegą Rychowskim z obozu koncentracyjnego w Mauthausen-Gusen

Pamiątkowa pocztówka z muzeum

Zmarł 1 stycznia 2018 roku w wieku 96 lat w Kaliszu. Pochowany został w Czajkowie, gdzie spoczywa we wspólnej mogile wraz z żoną Walentyną.

Źródło grafiki: [Walentyna Wróbel, Waclaw Wróbel, Tadeusz Wróbel, Stefania Wróbel, Stanisław Wróbel, Jan Wróbel, Elżbieta Józefiak. Cmentarz parafii św. Stanisława Biskupa w Czajkowie - eCmentarze](#)

Wacław Wróbel – zapis losów na podstawie bazy „Straty.pl” Instytutu Pamięci Narodowej

Wacław Wróbel, syn Stanisława i Stefanii, urodził się 30 września 1921 roku we wsi Klon, w gminie Czajków[1]. Z zawodu był ślusarzem[2]. W czasie okupacji niemieckiej został aresztowany 20 lipca 1944 roku w Kamiennej Wsi[3], a następnie przewieziony do więzienia we Wrocławiu[4]. Już 27 lipca 1944 roku osadzono go w obozie koncentracyjnym Gross-Rosen[5], a 4 listopada tego samego roku przeniesiono do obozu Mauthausen, gdzie nadano mu numer obozowy 109505[6]. Tam doczekał wyzwolenia 5 maja 1945 roku[7].

Wróbel przeżył pobyt w obozach koncentracyjnych i po wojnie powrócił do życia cywilnego.

Informacje te zostały potwierdzone w dokumentach przechowywanych w Oddziałowym Archiwum IPN w Katowicach, Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy oraz w materiałach Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie[8].

Przypisy

1. Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach, Księga Mauthausen-Gusen, IPN Ka 301/2, t. 15, s. 63.
2. Tamże.
3. Tamże; Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, dokumentacja więźniów.
4. OA IPN Katowice, sygn. IPN Ka 301/2, t. 8, s. 70.
5. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy; Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, IPN GK 131/14.
6. OA IPN Katowice, IPN Ka 301/2, t. 16, s. 19; Księga Mauthausen-Gusen opracowana przez Komitet Redakcyjny Klubu Mauthausen-Gusen przy ZBoWiD w Katowicach.
7. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy; AAN, zesp. Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, nr zespołu 2680, sygn. 506821.
8. Za: Straty.pl – baza danych strat osobowych i represjonowanych, [online], dostęp 28 IX 2025.

Notka pamiątkowa o Wacławie Wróblu

Wacław Wróbel (1921–2018) urodził się 30 września 1921 roku w Klonie (gmina Czajków, powiat ostrzeszowski).

Był synem Stanisława i Stefanii Wróblów oraz bratem Jana i Wiecławy.

Podczas II wojny światowej przeżył ciężkie losy – pracował przymusowo, został aresztowany, przesłuchiwany i brutalnie bity.

Trafił do obozów koncentracyjnych: Gross-Rosen i Mauthausen-Gusen, gdzie był więźniem politycznym.

Doświadczył głodu, pracy ponad siły i terroru ze strony strażników.

5 maja 1945 roku doczekał wyzwolenia obozu przez wojska amerykańskie.

Po dwóch latach tułaczki wrócił do rodzinnej wsi.

W 1947 roku poślubił Walentynę Skorupę. Wspólnie wychowali trójkę dzieci: synów: Stanisława i Tadeusza oraz córkę Elżbietę.

Po wojnie spotkały go również represje ze strony władz komunistycznych, które bezpodstawnie oskarżyły go o współpracę z obcym wywiadem.

Wacław Wróbel zmarł 1 stycznia 2018 roku w wieku 96 lat w Kaliszu.

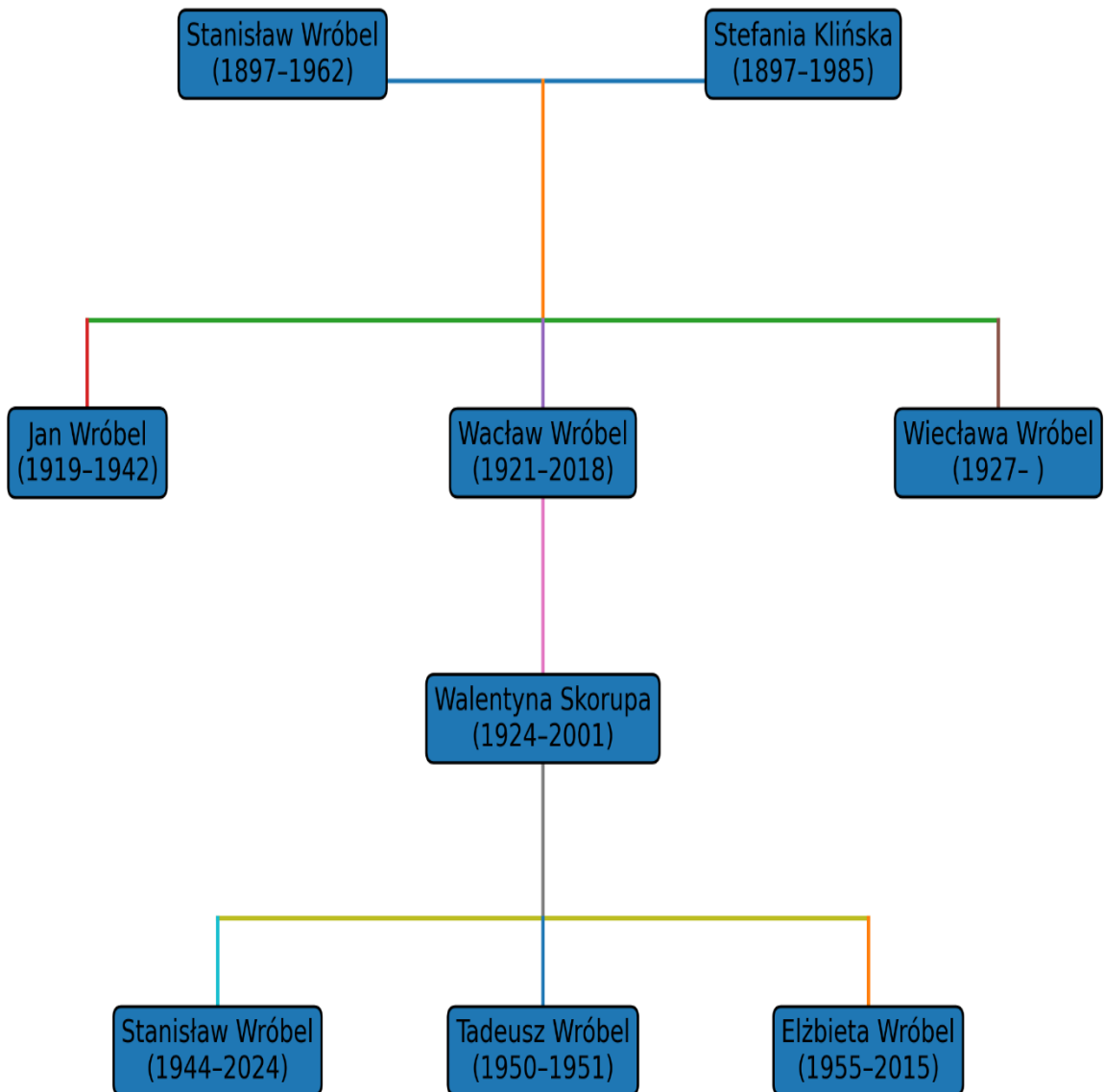
Spoczywa wraz z żoną Walentyną na cmentarzu w Czajkowie.

Pozostanie w pamięci rodziny jako człowiek niezłomny, pełen odwagi i siły ducha.

Kalendarium życia Wacława Wróbla

- **1921** – urodził się 30 września w Klonie
- **1942** – wyjazd do pracy w cegielni koło Namysłowa
- **20 VII 1944** – aresztowanie przez Niemców
- **27 VII 1944** – osadzenie w KL Gross-Rosen
- **31 X 1944** – przeniesienie do KL Mauthausen-Gusen
- **5 V 1945** – wyzwolenie obozu
- **1947** – ślub z Walentyną Skorupą
- **2018** – śmierć w Kaliszu

Drzewo genealogiczne rodziny Wróblów

Autor składa podziękowania rodzinie Wacława Wróbla za udostępnienie zdjęć, dokumentów i wspomnień rodzinnych.

Publikacje autora z zakresu historii regionu

Jerzy Krzywaźnia – regionalista i badacz historii lokalnej

- 100 lat w służbie społeczeństwu: Szkoła Podstawowa im. Kardynała Karola Wojtyły w Kuźnicy Grabowskiej (aut. Jerzy Krzywaźnia, Barbara Cichosz). – Kuźnica Grabowska; Gołuchów: PHU Agat, 2010. – 104 s. ISBN 978-83-930746-0-0 (monografia)
- Na powstańczym szlaku 1863 w Kuźnicy Grabowskiej, Kuźnica Grabowska; Gołuchów: PHU Agat, 2013. – 44 s. ISBN 978-83-930746-1-7
- Z dziejów kościoła w Rojowie, Szkoła Podstawowa w Rojowie [aut. Jerzy Krzywaźnia, Hanna Kempa], Rojów 2013
- Zbrodnia Katyńska wpisana w historię Kuźnicy Grabowskiej, Kuźnica Grabowska 2015
- Delegat na Polski Sejm Dzielnicowy ksiądz prałat Ksawery Szukalski (1878-1956), Przegląd Wielkopolski 2008, nr 3, s. 56–58
- Setna rocznica Elementarza Falskiego – związki autora z Wielkopolską, Przegląd Wielkopolski nr 89 (3/2010)
- „Pamięć nie dała się zgładzić” – w hołdzie nauczycielom ziemi ostrzeszowskiej poległym w Katyniu (w) Ostrzeszowska Kronika Regionalna 2004/2005, R. 4/5, s. 64–67
- Powstańcza bitwa pod Kuźnicą Grabowską (w) Ostrzeszowska Kronika Regionalna 2004/2005, R. 4/5, s. 84–87
- Śladami historycznych inskrypcji kraszewickiego cmentarza i kościoła (w) Ostrzeszowska Kronika Regionalna, R.6/2013, s. 44–49
- Dzieje fryszarki w Czajkowie (w) Ostrzeszowska Kronika Regionalna, R.7/2014, s. 50–55
- Nawiedzenie Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej w Czajkowie (1979), Rojów 2019, s. 37
- Wojenne losy rodziny Janasów (w) Ostrzeszowska Kultura nr 24 3/2022, s. 8–13
- Uzdrawienie za wstawiennictwem św. Józefa w rojowskim dworze (1763) (w) Ostrzeszowska Kultura nr 25 4/2022, s. 13
- Franciszek Frezer (1798-1845) (w) Ostrzeszowska Kultura nr 25 4/2022, s. 14–15
- Jakub Krzywaźnia (ok. 1784-1831) i Kuźnica Grabowska w jego czasach (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 27 2/2023, s. 14–16
- Pocztówka z Rojowa (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 28 3/2023, s. 2
- Żydowski Obóz Pracy (Getto Żydowskie) w Kraszewicach (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 28 3/2023, s. 8–10
- Obchody 150. rocznicy bitwy pod Kuźnicą Grabowską (1863-2013) - materiały źródłowe, Rojów 2023, s. 58
- Oddział Franciszka Parczewskiego w Kuźnicy Grabowskiej w świetle relacji uczestników (1863), 2023, s.11
- Kronika życia Józefa Blewąski - górnika i żołnierza WP we Francji (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 30 1/2024, s.1-4

- W Dachau był numerem: 28313. Wspomnienie Sługi Bożego ks. Franciszka Strugały (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 31 2/2024, s. 2-3
- Tajemnica Enigmy - związku słynnego kryptologa z Kraszewicami (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 31 2/2024, s. 4-6
- Historyczny portret Ostrzeszowa u progu I wojny światowej (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 32 3/2024, s.2-5
- Szkoła w Kuźnicy Grabowskiej (1953-1960) - zapiski z przeszłości (w) Ostrzeszowska Kultura, nr 32 3/2024, s.12-15
- Upamiętnienie bohaterów bitwy o Monte Cassino z Kuźnicy Grabowskiej, Rojów 2024, s. 46
- Pamiątka z tajnego nauczania - Władysław Jura (1892-1964), Rojów 2024, s. 20
- W hołdzie żołnierzom wojny obronnej 1939 z Kuźnicy Grabowskiej, Rojów 2024, s. 54
- Ścieżki życia Antoniego Janasa (1903-1984) "Z Czajkowa do Hitchin", Rojów 2025, s. 34
- Wspomnienia Leona Nalepy (1896-1975), Rojów 2025, s. 40
- Przygoda malarza Kazimierza Lasockiego na wyspie przemytników na Prośnie (w) Ostrzeszowska Kultura nr 34 1/2025, s. 8-9
- Kuźnica Grabowska w hołdzie powstańcom styczniowym (w) Ostrzeszowska Kultura nr 34 1/2025, s. 9-11
- Sługa Boży ks. Franciszek Strugała (1904 - 1942) - Świadek Wiary w Pamięci Pokoleń, Rojów 2025, s.29
- Ofiary Obozów Zagłady z Kuźnicy Grabowskiej - Fakty i Pamięć, Rojów 2025, s. 39
- Tam, gdzie spłonęli kosynierzy. Historia Krzyża Powstańczego w Grzybie, Rojów 2025, s.10
- Odświeżenie pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego i poległych żołnierzy w Czajkowie (1932), Rojów 2025, s. 11
- Świątynia pełna znaków – przewodnik po kościele w Kraszewicach (aut. Magdalena Jeziorna, Jerzy Krzywaźnia), Rojów 2025, s. 90
- Stanisław Jaszczyński (1877-1930) – wójt, społecznik, strażak, Rojów 2025, s. 26
- Rodzina Janasów – losy w cieniu wojny, Rojów 2025, s. 26
- Ks. Władysław Adamus (1904–1945?) – życie, konspiracja, zaginięcie, Rojów 2025, s. 23
- Magdalena Jeziorna, Jerzy Krzywaźnia, Krzyże i kapliczki przydrożne w parafii Kraszewice (1976), Rojów 2025, s. 40
- Telegram z Auschwitz - pamięci Bronisława Iłskiego (1913 - 1942), Rojów 2025, s. 20
- Ks. Jan Smaga (1881-1948), Proboszcz parafii Czajków w latach 1926–1936, Rojów 2026, s. 25
- Ks. Edmund Tarchalski (1874-1926) proboszcz parafii Czajków (1922-26), Rojów 2026, s.14

Z większością publikacji można zapoznać się na moim blogu, który prowadzę od 2011 r

<https://szkicehistoryczne.blogspot.com> a także na [Jerzy Krzywaźnia - Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa \(wbc.poznan.pl\)](#) i [Regionalia Ziemi Łódzkiej](#), [Genealogia Polaków - Artykuły historyczne](#) oraz [Jerzy Krzywaźnia - Academia.edu](#)

Kapliczka w Klonie (2010)